

ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК

СТРУЧНИ ЛИСТ ЗА СВЕ ПОЛИЦИЈСКЕ РАДЊЕ

„ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК“ излази једанпут недељно. По потреби биће ванредних бројева. Претплата се шаље уредништву у Београду „Краљев трг“ до Управе града Београда, а у унутрашњости код овлашћених скупаљача или на пошти. Цена је листу: седима, које улазе у састав општине а која је већ претплаћена, чиновницима, учитељима, званичницима, општинским писарима и осталим званичницима у опште годишње 12, полугодишње 6 динара. Гостиничарима и механичарима из унутрашњости годишње 16, полугодишње 8 динара. Жандармима годишње 8, полугодишње 5 динара, ну ови се по овој цени могу претплатити само преко својих командира полицијских односно пограничних одреда. Надлештвима у опште 20 динара на годину. За иностранство: годишње 24, полугодишње 15 динара. Поједини бројеви „Полицијског Гласника“ не продају се. Рукписи не враћају се.

АНТРОПОФАГИЈА

ЈЕДНА ГЛАВА ИЗ СОЦИОЛОГИЈЕ

Д-р Ш. Летурноа

(СВРШЕТАК)

Из ових страшних обичаја по нас Европљане не треба закључивати да су Ново-Селанђани неспособни за човечје осећаје, чак и за нежност. Када у битци неко од њихових рођака или пријатеља буде убијен, они осећају велики бол, бар га показују на врло приметан начин. Чело и образе исеку општрим шљунцима, а на тај исти начин исказују радост при повратку каквога пријатеља са дугог одсуства. Најзад носе, обешене о врату мале камене идоле за спомен мртвих које жале.

Људски морал је врло променљив, и у свима земљама, не изузимајући ни најцивилизоване, он је санкционисао и санкционише поступке још горе но што је канибализам.

Ново-Селанђани су били, људи и жене, канибали без стида потпуно отворено. Али, већ острвљани са Маркиза почињу имати обзира у храни са људским месом. Њихове жене (и то им, као инстинкт стида служи потпуно на част) већ осећају извесну одвратност према антропофагији, коју им у осталом и сами земаљски обичаји забрањују. У мирно доба, само поглавице, велики свештеници и старци, имају привилегију канибализма. У време рата то се право проширује и на људе из народа, на *kikinas*. Још од краја прошлога века, Маркижани су почели сумњати у моралност тога обичаја. Тако, један стари поглавица упорно је тврдио *Porter-у* да никада ни он нити ико из његове породице није јео људско месо, ни месо крадене свиње. Ипак, канибализам је био у снази до скорашњег доба; може бити још и данас траје. Жеља за људском печеницом била је узрок многим малим ратовима и заседама. У последње доба, племена су почела преба^{ра}вати једна другима навике канибализма, али ти плашљиви протести јавнога мњења нису у стању да сасвим укину тај варварски обичај. Сечење жртвених парчади меса чинила се методично, према утврђеном јерархском реду. Жртва се давила, као и животиње, да се не би крв губила. Као и на Новом Селанду, оне су биле особито у цени, и њих су узимали ратници. Срце се јело пресно. Труп, увијен у лишће *ti*, био је печен, и печену лешину секли су општром трском. Ноге, руке, бедра ишла су поглавицама. Стражнице, најделикатнији део, била је део резервисан првосвештенику.

На Пријатељским Острвима јели су такође, али са мање обзира, поубијане непријатеље, и један сандвилски поглавица рекао је смејући се *Cook-и* да је људско месо најслађе јело. На острву Бов, прво су прождирали погинуле непријатеље, па после другове, у опште све оне који умру од насилне смрти. Убице, за казну, биле су поједене. То је једина тачка на Полинезији где се констатовала антропофагија судска. Ту је свет био много жељнији но игде на другом месту женскога меса, на које су острвљани били нарочито понашани. Разлог је томе што је острво Бов било једно од оних малих коралских острва, тако многобројних у Тихом Океану. Животињско царство ту је било слабо заступљено, и на њему је било теже но игде набавити храну богату азотом.

У таитском архипелагу, где има доста сочних плодова, рибе у обиљу, паса и свиња, канибализам је само у стању традиције. Случајно и из освете, пече се и једе каткада које парче убијенога непријатеља, али у опште, јавни морал осуђује канибализам. Он је уосталом некада био јако у обичају, и очевидни трагови још се и данас налазе. Тако, у људским жртвама, свештеник прво понуди око убијенога, и, када овај одбије, нуди га боговима, као цело тело. Таитски богови, по речима свештеника, били су врло појешни на људско месо. После једне такве понуде могло се од њих све тражити и све добити.

Извесна имена подсећају на стари обичај, на пример реч Ајмата, који је Помаре носио пре свога доласка на престо и што значи „јести око“ Разни изрази обилнога језика имају исти смисао; тако на пример, гладна година се на Таити зове „доба за једење људи“.

У јаванском архипелагу постоје два занимљива облика антропофагије: антропофагија из синовља поштовања и судска антропофагија.

Племена Бата на Суматри, које је врло многобројно, земљорадничко, питомо, које има редован систем закона и управе, азбуку, књижевност, једе побожно и са церемонијом своје старе родитеље. Једини обзир који имају у томе јесте да буде доста лимуна а со јефтина. Утврђенога дана, старац одређен да буде поједен пење се на једно дрво, испод кога се окупе сродници и пријатељи. Ови обарају стабло по такту, певајући погребну химну чији је општи смисао: „Доба је дошло. Плод је зрео: нека падне“. Затим старац силази; најближи сродници га са пажњом убијају, и сви присутни га једу.

Бате практикују такође највиши облик антропофагије: судску антропофагију. Код њих, прељуба, крађа за време ноћи, они који издајнички нападну какву варош, село, појединца, осуђују се да их народ поједе. Њих везују о три коца, руке и ноге рашчепљене у облику крста Св. Андрије, и, на дат знак, сви присутни бацају се на њих и комадају их секирама, ножевима, или просто ноктима и зубима. Истргнути комади меса једу се одмах, сирови и крвави; само их претходно замоче у једну смесу од соли и сока од лимуна, у кокосовом орачу. У случају прељубе увређени муж имао је право да по вољи бира прво парче. Званице целати врше тај посао са таквом ревношћу, да често рањавају једни друге. И ако је она највиши облик канибализма, судска антропофагија изазива и развија дивље инстинкте, којих је она последњи траг.

V.

Канибализам у Америци

Од Ватрене Земље па до плодних предела, канибализам постоји или је постојао у Америци. *Magellan, Candish, Fitzroy*, констатовали су га на Ватреној Земљи, Моксо-и и велики број гаранских племена јесу поступили канибали. Мексиканци, релативно цивилизовани, имају аналоге обичаје, које религија посвећује. Први француски мисионари код Црвенокожаца нашли су канибализам још у обичају. Отац *Brébeuf* видео је Уроне како једу једнога свога неофита, а *Charlevoix* прича историју двадесет и двојице Урона које су Крокоа-и појели. Најзад, 1833 године, експедиција капетана *Vach-а* констатовала је канибализам код Црвенокожаца Северне Америке.

Нутка — Колумбијанци, који су прелаз између Црвенокожаца и Ескила, врло радо се повраћају антропофагији. Неколико од њих понудише *Cook*-у руке и лубање људске које су биле скуване и у пола оглодане. Један од њихових поглавица био је тако пошпан на људско месо, да је о сваком младом месецу убијао по једнога роба и јео га у свечаној гозби коју је приређивао нижим поглавицама. Ствар се обављала са церемонијама. Починјало се певањем ратне песме и играњем око ватре, на коју се сипао зејтин да би више буктала. Затим, поглавице, са завезаним очима, у средини одређених жртава, играли су се са слепога миша. Чим би дочепали једнога роба, удавили би га, исекали на комаде и месо које се још пушило делили су званицама.

За време глади, Ескимима немају ни мало више обзира на Нутка-Колумбијанци. Она хорда која је гладна јуришала је на другу хорду, клала је и на комаде секла, и јела пресно и смрзнуто месо. Треба поменути да антропофагија из облапорности, коју смо констатовали код Нутка — Колумбијанаца, изгледа непозната Ескимима. Они прибегавају канибализму само у време глади. Изгледа у осталом да су више но један пут служили као дивљач њиховим заклетим непријатељима Црвенокошцима, јер су им дали име *Jrthily*, име које су Гренландци дали људодерима, и који по њиховој машти имају псећу главу. Само то митолошко схватање било би довољно да докаже да канибализам у опште није у обичним наравима Ескимима.

VI.

Канибализам код монголске и беле расе

Као што смо казали и већ у пола доказали, канибализам није искључива особина икоје расе људске. Он је у толико општини у колико је друштвено стање ниже. Код виших раса, монголске и беле, он више не постоји, као општи обичај; али, он је постојао некада и сада се каткада случајно повраћа.

Један стари индиски путник прича да су становници Бутана јели некада цигерике убијених непријатеља, и то зготовљене са маслом и шећером; да су лубање оптицали сребром и њима се служили као пехарима; кости су употребљавали за наикт и музичке инструменте. Ту скоро, за време рата кинеског тајпиншког, један енглески трговац из Шангаја срео је свога слугу, који је носио дома срце једнога бунтовника да га поједе, не из облапорности или нужде, него из више моралне побуде: да себи да храбрости.

Као и све друге расе, и бела раса је дотакнута канибализмом, који је био за човечанство нека врста прворођенога греха. Монголски народи Источне Европе давали су пример старим грчким популацијама. Чита се у Херодота да су Масагети премлаћивали и јели, *из сачушића*, своје старе родитеље. Код њих, старци који су умрли од природне смрти, беху сматрани као непобожни и њихове лешине бацане су дивљим животињама. Иседони, на истоку од Скигије, имали су сличне обичаје. У зори грчке историје, канибализам је био већ осуђиван, али легенде о Атреју и Ликаону довољно доказују да обичај није био давно искорењен.

У првим вековима наше ере бивало је појава канибализма, и св. Јеремија вели, у једноме од својих писама, да је у Јалији видео антропофаге, који су нарочито били облапорни за груди младих девојака и стражњице дечака.

Семитски народи, мање цивилизовани но индо-европски варијетети беле расе, враћали су се и враћају се још без много муке у антропофагију. Јосиф је причао, са бујицом лицемерске и брбљиве реторике, историју једне Јеврејке, која је скувала и појела своје дете, док је врли Тит немилосрдно опсађивао у Јерусалиму последње браниоце јеврејске независности. Арабљански историк Абд-Алатиф наводи целу антологију канибалских историја причајући о глади која је пустошила Египат 597 године хецире (1200). У свима египатским варошима, у Александрији, у Сијену, Демијету, Кону, итд., антропофагија се у велико практиковала. Одавало се на лов на људе, нарочито на децу, јер је печено дете важило као изврсно јело. Канибали су били осуђивани на спалиште, али казна је била тако немоћна, да је публика прождирала полу испечене осуђенике. Канибализам, који је с почетка изгледао ужасан, најзад је у неку руку ушао у нарави; добила се воља на њ; једна богата жена, која је била трудна, од људскога меса створила је своју обичну храну. Један бакалин имао је на продају људско

месо у саламури. Томе се ни најмање не треба чудити, јер сасвим скоро, приликом последње глади у Алгиру, Арапи су се местимично враћали на оно што су практиковали њихови преци, на антропофагију.

У осталом факта истога рода нису много ретка у модерној историји европских нација. У Француској, 1030, за време глади која је трајала три године, људи су ишли, као и сувременници Абд-Алатифа, у лов на људе. Један човек био је осуђен на спалиште што је продавао људско месо на тргу у Турнеју. У својој тако занимљивој хроници, Пјер де л'Етоал нам прича, дајући интересантне појединости, о канибализму Парижана за време опсаде Париза Хенриком 10, добрим краљем Хенриком, године 1590. Једној богатој госпођи умре од глади двоје деце: она их помоћу своје служавке посолити, и јела их је са њом. Ланукнекти врше лов на људе по париским улицама и приређују канибалске свечаности у хотелу Сен-Денис и у хотелу де Палезо, итд.

Још доцније, прости људи су ископали лешину маршала д' Анкр, сутрадан пошто је убијен, испекли је на угљу и појели је, заливши је сирћетом. Шилер тврди да на крају Тридесетогодишњег Рата Саксонци су били постали канибали.

Најзад, још у скоријој прошлости, у Америци за време рата за Независност, Сенеке — Црвенокошци — поједоше два американска насељеника, и један енглески пуковник био је међу званицама.

Као што се види, ми немамо права да сувише будемо охоли нашом цивилизацијом, која је у осталом тако несавршена. Животиња није много далеко од нас; шта више она је још у нама у латентном стању. Ипак, преглед антропофагије који смо сада дали, има једну утешну страну. На свој начин, он даје још један доказ да је еволуција људскога рода прогресивна. Човек почиње тиме што је животиња као и остале, и то ни мало мање дивља и крвожедна. Тада, за то једно биће, сурово и гладно, нужда угушује све. Свако му је месо добро. После тога, он једе само своје непријатеље, то јест своје противнике из суседних племена. Он је тада канибал готово искључиво из освете и облапорности, али ова последња страст задовољава се само заробљеницима и робовима. Најзад канибализам добија религиозни или судски облик, то јест постаје доста редак. Почевши одатле, он је све више и више осуђиван и има противу себе јавни морал, и њему се прибегава тек у љутој нужди глади, или у манитости, када се разум и моралност помраче, а животиња се поново одулари.

Бива да Европљани наших дана, и у највећој невољи, у великим бродоломима већма воле умрети од глади но прибећи канибализму својих предака. Ма како да је слаб, ма како да је несавршен, човек је дакле усавршљив. То је закључак успешан и даје храбрости.

Превод с француског.

ОПШТИНСКИ ПОСЛОВИ

Од једног општинског писара добили смо овакво питање са молбом за наше мишљење о поступању при појави овакових питања.

Реч је о тражењу и спору о пољским службеностима.

Он наводи: „пред општински суд долазе често представке, са тражењем права на пољску службеност, преко чијег имања по праву или старини. Овакви захтеви негде потичу путем грађанских спорова са тражбом на право службености, а негде кривично, пошто је право службености самовласно спречено или заузето. Даље наводи: како се пресуде општинских судова у неким случајевима од стране првостепених судова, које су донете по грађанском поступку § 6. и грађ. закону § 335 уништавају само за то што није процењена вредност ове службености“.

Када потражилац права за пољску службеност, хоће да то своје право доведе путем грађанског спора, он то чини својом тужбом, код општинског суда и своје право утврђује доказима било писменим, или по старини са сведоцима, или то своје право доводи и тражи услед таковога земљишног тегрета, да пут за своје имање мора од својих суседа тражити. За суђење и извињање оваких спорова, надлежни су оп-

штински судови по § 6 тач. 8 грађ. поступка са погледом на § 355 грађанског закона.

Ови спорови узимају на себе вид: „пољске службености“. А шта се има узети као пољска службеност јасно је прописано § 336 грађ. законика и од његових прописа, у сваком даном случају не треба одступити. За све остале службености које нису предвиђене у овом законском пропису или улазе у прописе § 336 ист. закона општински судови нека се не упуштају јер би им радња била неправилна и противузаконита. Када спорови узимају на се вид грађанске природе, онда се извиђање и суђење врши по § 13 грађ. судског поступка, изриче се пресуда онако како то наши формулари у толико случајева у листу износе и нека их се општински писари строго придржавају.

Сви ови спорови о пољској службености непроцењиве су природе, али увек пре суђења нуждан је извиђај судски на лицу места. Услед тога не може бити ни речи о процени и вредности спорној.

Толико када је спор природе грађанске.

Ако пак потражилац права представља суду, да му је као самовласно спречио могућност на службеност, и своју представку подноси кривично, тражећи да се за ово виновник казни као самовласник по § 375 и 375 а крив. закона, онда се ово дело извиђа као дело иступне природе.

Противу пресуда у првом случају подноси се жалба првостепеном суду у року од 8 дана од дана саопштења пресуде, а у другом случају надлежној полициској — дакле средњој власти у року од три дана.

Такса за жалбу је у оба случаја 2 дин у таксеним маркама.

* * *

Један општински писар питао нас је: да ли се земљоделцу могу узети у попис две краве са којима се као земљорадник служи, место волова, када истих нема, и да ли се и на ову стоку, за њега као земљоделца простире благодетељање из § 471 тач. 4 грађанског судског поступка, јер се наш сиротнији стадеж по селима услед немања новца у велико служи са крвама при пољским радовима за теглење.

Ми одговарамо ово: законодавац је хтео земљоделцу да осигура ону стоку, која му је нужна за његове пољопривредне радове и живот, и зато је у изричном пропису законском и ставио га под заштиту. Сваком земљоделцу нужна је стока за теретне послове у пољопривреди. Дакле ко нема могућности да има бар добрих волова, он ако има два коња или две краве са којима овај посао врши, ипак са овом стоком ужива оно законско благодетељање и заштиту, као и са нужним паром волова, и ова му се стока не може узети у попис. Ово је наше мишљење, а држимо, да је то и законодавац хтео када је земљоделца узео у заштиту, оним означеним благодетељањем изложеним у § 471 тач. 4. грађ. судског поступка, јер му у истом штити и нуждан простор земљишта за сваку задружну мушку главу а и нужну храну за породицу и потребно семе за догодишњу летину.

* * *

Један општински писар доставља нам ово: на састанку и договору општинских писара у срезу, нисмо се могли споразумети, да ли треба од потражиоца уверења од општинских власти наплаћивати поред таксе у 2 динара за уверење и таксу у 0.50 динара за молбу у таксеним маркама, која би се имала утиснути на концепт уверења и даље да ли ће се ова такса утискивати при потврди осталих исправа, признаница, облигација, уговора и т. д., па моли да му се ово од стране нашег уредништва објасни.

Радо се одазивамо овој молби. За уверења која наплаћују општински судови, наплаћује се у корист општин. касе такса у 2 динара у готову новцу. Ове врсте предмети не подлеже више никаквој такси, дакле ни оној пријавној од 0.50 динара, која се наплаћује само код државних власти. Оне пак исправе као што су признанице, облигације, уговори или остале врсте исправа по вредности, морају пре потврде бити снабдевене таксом у маркама по вредности, онако како за те видове исправа захтева закон о таксама, а потврђене у корист општ. касе наплаћују се за решење о потврди 1 динар, као што се наплаћује и за свако решење, пресуду или наредбу,

издату од стране општ. суда, у приватним спорним грађанским односима.

* * *

Један општински писар шаље нам овакав предмет са молбом за објашњење о застарелости његовој.

„Начелник среза пожељског пресудом својом од 15 марта 1893 г. № 2465, казнио је Н. Н. из Жежевице за дело из тач. 3. № 357 крив. зак. са 15 дана затвора, с тим, да кад пресуда постане извршна да се над осуђеним изврши. Осуђеном Н. ова пресуда саопштена је 16 марта 1893 год. На ову пресуду он је 18 марта 1893 изјавио жалбу начелству окружном. Начелство је размотрило акта са пресудом, и решењем својим од 29 марта 1893 г. № 1869 одобрило ову пресуду, и послало решење у препису да се преда осуђеном Н-у.

Ово решење са актима примљено је од Начелства, 14 априла 1893 год. заведено је у деловодни протокол тог истог дана, и на потпис рецеписа предато осуђеном 22. маја 1893 године“.

Питање је сад, од кад се овој пресуди рок застарења рачуна.

Ово је питање са свим јасно. Рок за извршност пресуде има се рачунати од 22 маја 1893 године, када је коначна расправа по кривници осуђеном саопштена, и у року од три месеца има се над њим казна извршити, иначе ово дело на спрам кривца, као дело иступне природе, застарева за три месеца; — § 396 крив. законика, само ако није случај тај, да је кривац испод руке власти побегао, у коме случају рачуна се застарелост од тога дана.

ЈЕДАН НЕСРЕТНИ СЛУЧАЈ

ПРИЧА Франсоа Копе-а, ПРЕВЕО Т. Гершић.

СВРШЕТАК

Нема сумње да ме је то јако наједило, господине попо, имао сам муке и јада пуно до грла. Ну најзад шта сам могао чинити, кад сам их волео обоје? Учинио сам оно, што сам мислио да ће бити њихова срећа, одиста! спарио сам их као мужа и жену; па како је Филип увек волео по мало да се проводи и да беспосличи и вазда натезао с новцем, то сам му ја позајмио моје скривено благо — мој уштеђени новац, да купи намештај.

И тако се њих двоје узеше и у прво време све је ишло лепо и добро, и они добише малога синчића, коме сам ја био кум и крстио га Камило, за спомен мојој мајци. Брзо после његова рођења Филип је почео да се квари и да постаје раскалашан, ја сам се у њему преварио; он не беше створен за уредан брачни живот, он је одвише волео забаве и развратан живот. Ви живите, господине попо, у једноме предграђу где је сиротиња, ви, дакле, извесно морате већ на памет знати ту жалосну историју... радник који мало по мало упада у ленствовање и пијанчење, који банчи узастоце по три и четири дана, који не зарађује потпуну недељну зараду и који се, сав истрошен од уживања, враћа у свој стан, само зато да начини какву сцену и да бије своју жену. И тако дакле, за непуне две године Филип постаде један од тих несретника. У почетку ја сам покушао да му читам моралне придики и по неки пут он се застидео свога понашања и трудио се да се поправи. Али то није дуго трајало... и после тога моји су прекори почели да га раздражују и кад сам долазио к њему и кад је увардао мој ожалосњени поглед на собу без намештаја, који је сав отишао у заложицу, и на сироту Катарину, ослабелу и побледелу од туге, њега је онда спопадало беснило... Једнога дана, он је био толико дрзак, да је према мени одиграо читаву љубоморну сцену с обзиром на његову жену, која је часна као света девица; он ми напомену како сам ја пре био у њу заљубљен, криво ме је да сам и сада још заљубљен, пришивао ми и подметао разне глупости и гадости, које од стиде не бих могао ни понављати... Ах! тога дана требало је да се дохватимо за гушу!... Ја сам учинио оно, што сам морао учинити; одрекао сам се тога да похотим Катарину и моје кумче, а што се тиче Филипа, с њим сам се сусретао случајно, кад смо радили на истом дрвљанику.

Али, ви ћете то разумети, ја имадох и одвише пријатељско осећања и наклоности према Катарини и маломе Камилу; ја не могах сасвим да их заборавим и изгубим из вида. Суботом у вече, кад знадох да је Филип отишао с друштвом да попије своју зараду, ја сам крстарио по предграђу, налазио сам дете, ћеретао с њим и, кад је било одвише беде и немаштине у кући, ја га нисам пустио да се врати празних руку, ви то већ погађате. Ја мислим, да је тај несретник Филип знао, да ја потпомажем његову жену и он се чинио томе невест, налазио је да је то за њ годно и комотно... Ну да скратим историју, јер је и од више жалосна... Прошле су године, Филип је све дубље тонуо у своју страст и свој грех; али је Катарина, којој сам ја помагао колико сам могао, васпитала свога сина и он је сад личан момчић од двадесет година, добар и одважан као и она... Он није радник; он је школован, научио је цртати у вечерњој школи и сад је код једнога архитекта, где прима доста лепе плату. И тако, ма да је кућа, непрестано још ожалошћена присуством пијанца, ипак се стање знатно поправило, јер је Камило изврсан син, одан својој мајци, и, од једне или две године на овамо, кад сам сретао Катарину — колико се променила јадна жена! — испод руке са својим сином, који беше одевен као господин, било ми је тако топло у срцу.

Ну, синоћ кад изађох из своје прчварнице, сретнем Камилу и кад му стискох руку — ох! он није нимало горд нити се стиди моје од креча упрљане блузе — ја опазих да изгледа сасвим суморан.

— Ну, шта је?

— Ето шта је, одговори он, јуче сам вукао коцку и извукао сам број 10, а то је један од оних бројева који вас шиље да цркате од грознице у колонијама с војницима марине; у сваком случају ја морам тамо остати пет година, дакле морам мајку оставити саму с оцем — а овај још никад није толико био нити је икад био толико зао и раздражен — и она ће умрети, мој куме; ах! сиротиња је вазда проклета!

Ох! ја после тога проведох страшну ноћ! Замислите молим вас, господине попо, двадесет година муке и труда те сироте жене разорено у једном минуту, глупошћу пустога случаја, што је један дечко бркнуо руку у једну торбу и у њој ухватио рђаву коцку у лутрији! И тако јутрос кад пођох грађевини, коју градимо на булвару Арго, ја бејаш саломљен и погурен као неки старац од несане ноћи. Можемо бити ма колико ожалошћени, ваља при свем том радити, зар није тако? И тако ја се попех на скелу — ми смо грађевину дотерали већ до четвртог спрата — и почех радити свој посао. Одједанпут осетих да ме неко удари по рамену. То беше Филип!... Он је сад радио тек онако по ђефу и дошао је очевидно само да одради једну надвицу, да има да пије. А мајстор је примао свакога, који наиђе, јер је имао да плати пишманлук ако грађевина не буде готова до утврђенога рока.

* * *

Ја нисам видео Филипа већ поодавно и ја га једва познадох. Сав испечен и изнурен од ракије, брада сва оседела, руке му дрхћу, то беше један старкеља, једна развалина.

— Ето видиш, рекох му, дете је дакле извукло рђав број?

— Па онда? одговори ми он промуклим гласом и при томе ме погледа попреко. Зар ћеш и ти сад с тим да ми досађујеш, исто као Катарина и Камило?... Дечко ће чинити оно што и други, служиће отаџбини... Збиља! Ја знам шта њих једи и мучи, моју жену и мога сина... Да сам ја мртав, он не би морао нићи... Али тим горе за њих! ја стојим још чврсто на својем месту и Камило није син једне удовице.

Син удовице!... Ах! господине попо, зашто је он имао несрећу да изговори ту реч? Одмах ми се зао умишљај улеже у главу и никако ме није остављао целога јутра док сам радио раме уз раме са тим несретником. Ја сам замишљао и све ми се врзло по глави шта ће патити јадна Катарина, кад не буде више имала уза се свога сина с тим злосретним пијанцем, који је сад већ потпуно постао свиреп, способан за све... Искупало је једанаест часова на часовнику, који беше у суседству и сви другови сиђоше да доручкују. Нас двојица остадосмо последњи, ја и Филип; ну кад је он стао на лествице да сиђе,

ето га где ме погледа смећећи се подругливо па ми рече својим раздераним гласом:

— Као што видим, имамо још једнако чврсту ногу матроску... Камило неће тако скоро бити син удовице, хајде!

Тада ја осетих у својем мозгу као неки жесток удар и навалу крви и јарости: Ја дохватим обема рукама мотке од лествице за које се Филип ухватио вичући: „У помоћ!“ једним јачим замахом, учиних да се лествице забатргаше и занихаше у ваздуху!...

Он у часу беше мртав и сви су мислили да је то био несретан случај, али је сад Камило син једне удовице и он неће путовати!...

Ето шта сам учинио, господине попо, и то је оно што сам имао потребу да исповедим вама и милостивом Богу! Ја се кајем и ја молим за опроштај, то је јасно... али ја не треба никако да видим Катарину где пролази у црном оделу под руку са својим сином сва сретна; ја бих тада био у стању да више не жалим шта сам учинио, да се не кајем за свој злочин... Да бих то избегао, ја ћу да се иселим, ја ћу се погодити за Америку, у име покајања и казне... ево узмите, господине, попо, ову златну гривну, коју је Катарина одбила кад је признала да воли Филипа; ја сам је непрестано чувао као успомену на оне једине сретне дане што сам их имао у животу. Узмите је и продајте... добивени новац биће за сиротињу,

* * *

Да ли се Јаков дигао разрешен, добив опроштај од абата Фабера? Толико је само извесно, да стари свећеник није продао златну гривну. Пошто је цену њену или од прилике онолико колико је мислио да јој је цена спустио у црквено сандуче, он је накит обесио на олтару капеле свете девице, као неки заветовани прилог-ex-voto; ту често долази стари абат да се помоли богу за сиротнога зидара.

ПОД УТИЦАЈЕМ ДРУГОГА

од Јове Адамовића

(НАСТАВАК)

Доктор се насмеши на ово питање па поћутавши неко време одговори:

„Из чега сам извео тај закључак? из ничега па ипак из свега. Не знам како да кажем, када се двоје, човек и жена који једно другом нису одвратни, нађу на само — па ма то било и први пут — и када човек жели да задобије дотичну жену, онда је тема разговора и спољашње држање жене готово увек споредна ствар за њихово споразумевање. Они могу говорити о најдосаднијим стварима па ипак ће човек, ако није глуп, брзо бити на чисто са тиме: хоће ли успети или не. Тон њезиног говора, начин којим одговара на његова питања а нарочито погледи, којима га она са времена на време погледа, особито погледи за које она мисли да их он не опажа; све ово доводи човека до повољног или неповољног закључка. Присебан и општоуман човек моћи ће на основу овога увек знати на чему је код жене коју жели да задобије, само разуме се не код кокетке, јер жена која кокетује не мисли ни нашта друго до да се забавља, да што више комплимената задобије и да човека залуди. Само онда ако човек у друштву овакве жене остане потпуно присебан па му пође за руком да исту раздражи, онда се улоге обично мењају: кокета буде залуђена а човек долази до своје цели. Разуме се, да ово није никаква теорија, јер теорија или правила, како са женама треба опходити па да се задобију, нема. Рећи: „овако или онако треба са женом поступати па да је освојиш, исто је тако глупо као и тврдити: „Ја познајем жене кроз и кроз“, јер што се једној допада другој је мрско а што једну привлачи другу одбија. Али једно могу као сигурно тврдити: жене које су у браку незадовољне, нарочито жене тридесетих и четрдесетих година, најлакше задобијају млади људи који се у друштву не истичу и који поред овога располажу — бар привидно — приличном дозом карактера и наивности. Пошто овакве жене с времена на време осећају у себи недољиву чежњу за човеком који би их разумео и коме би се могле поверити, то их овакви људи нарочито привлаче; прво с тога што свака жена инстинктивно

осећа да је овакав човек лакше и боље разуме но остали људи, а друго и с тога што држи да јој срцу и части не прети никаква опасност од пријатељства са од себе много млађим човеком који је уз то још и карактеран и наиван; претпоставка која је, разуме се, лажна, јер се такво пријатељство између жене несретне у браку и млада човека готово увек претвара у интимни одношај.

„Море, докоре, батали то па причај даље“, прекиде приповедача стари радознали судија.

Доктор пређе руком преко бркова на искапивши чашу са вином коју му старац беше налио, настави причање:

„Еле као што рекох бејаш устао са стола на пришао оградни веранде и не помишљајући у својој узбуђености да је крајња неучтивост окренути госпођи леђа, а уверен сам да и она то у оном часу није приметила. Беше наступио моменат када се на све забравља: на учтивост, на околину и на себе сама. Што се тада, место што се упутих оградни веранде, не устремих на ту жену, мислим да је више дело инстинктивног страха од евентуалног наседања на моје присебности; а уверен сам да би сваки онај који је природе мање плашљиве пред женскином, то и учинио. Бог ће га знати докле бих ја ту још стајао и бленуо бесвесно доле у башту, да ме из тог бунула не трже њезин глас:

„Хоћете ли да сиђемо мало у башту?“

Она беше ово питање поставила тако тихим и променљивим гласом да у пркос мога узбуђења морадох приметити колико ју је напрезања стало док се отресла своје узрујаности. На њезино питање окретох се, али је не смедох погледати у очи но се само ћутећи поклоних. Она се провуче између стола и столица, стаде на сред веранде, па скупљајући једном руком подугачки skut своје кућне хаљине, маши се другом за моју коју јој ја из страха и узбуђености не бејаш ни понудио. Да ме је сутра дан неко запитао како је се ствар даље развијала, и поред најбоље воље не бих умео рећи, толико ме беше додир њене руке и њезина близина узрујала. Као што се човек неког сна тек после месец дана може да сети, тако се и мени ове појединости тек временом стадоше јављати у памети... Силазећи низ степене и корачајући узаном, жутим песком посутом стазом, букташе у мени страшна жеља да шчепам ову жену у наручја па да јурнем с њоме у најближи цбун, дочим ми опет страх да се не компримитијем, не дозвољаваше ни да је погледам. Ова два осећаја: страшна пожуа и страх од срамоте беху тако овладели мојом памећу и осећајима, да изгледах сам себи као луд. Ни речце не говорећи и дрхћући целим телом иђах поред ове жене, не мислећи ни на шта друго до само на то: шта да радим? Да је дохватим па пољубим? то је простачки и глупо, одвраћах сам себе, а у самој ствари не нађох храбрости за то. Да јој изјавим љубав? то би била још већа, јер моменат беше за делање а не за причање. Такве и сличне мисли врзаху ми се по мојој лудој глави. На једаред ми сену кроз главу: „Шта ли она сада мисли?“ Помисао, да се она сада смеје у себи моме узбуђењу и глупом држању, натера ме да је погледам. Она корачаше поред мене погнуте главе и упртим погледом преда се. Ово ме мало поврати к себи и сада је стадох пажљивије посматрати. Лице јој беше зајапурено али привидно мирно, само лева обрва, која се час по час дизаше као у трзавици, као и убрзано дисање које јој се у пркос широке убране хаљине по јаком таласању груди видело, показиваху унутрашње узбуђење. И сам незнајући одакле ми толика дрскост, притиснух лако њезину руку која почиваше на мојој, уза ме; она подиже мало главу, погледа ме са стране па се насмеши. Ово ме потпуно охрабри и сада метнух длан моје леве руке на њезину па обухвативши исту прстима притиснух је лако. Она спусти опет главу ни речи не проговоривши. Тако ћутећи и идући једно поред друго удаљавасмо се све даље од веранде. Савивши за један повелики шумарак од јоргована, који нам заклањаше изглед на веранду, застадосмо обоје као да смо се договорили.

„Како вам се допада наша башта?“ запита ме она још једнако гледајући преда се и сигурно само да прекине ћутање. Погледах око себе не би ли нашао згодан одговор. Лево од путање која беше ограђена цреповима од теракоте у виду акајтусова листа, стајаше на сред једне зелене пољанице велики цбун ружа, на чијем се лишћу још блистаху капљице јутрење росе. Даље иза цбуна дизаху се стари грмови чији се

врхови, као и сенке по зеленој пољаници, лагано кретаху тамо амо,

„Доиста дивна башта“, одговорих ја на горње питање. „Погледајте само онај бокор ружа: зар не личи исти на вазу са ружама, на столу за зеленом простирком?“

„Смем ли да вам понудим једну од ружа?“ прекиде она моје поетичке изливе сумњиве вредности, погледавши ми при том смешећи се умиљато у очи. Место одговора подигох њезину руку коју још једнако држах у својој, па је принех устима и пољубих. Она је извуче из моје, насмеши се враголасто па лупнувши ме пољубљеном руком по прстима, упути се цбуну.

На сред пољанице застаде, подиже skut своје хаљине — сигурно с тога што је трава још била влажна од росе — па га пребаци преко десне руке као skut јахаће хаљине, али тако незгодно да јој се једна нога у ципелици од зелено-златне коже и свилоној чарани са белом и црним попречним пругама, готово до испод колена указа. Можете мислити како је ово утицало на моје и иначе до крајности раздражене живце. Стојећи као укупан, готово избуђеним очима посматрах њезину доиста лепу ногу, око чијих се пуначких листова обавијаху чипке од гаћица. Она беше откинула са цбуна један пупољак и једну пола расцветану ружу па држећи обоје у једној а задигнуто хаљину преко друге руке, враћаше се опет к мени, питајући ме још из далека:

„Шта волијете, пупољак или расцветану ружу?“

Ја дрхтах целим телом; дланови ми постадоше опет влажни а доња ми усна стаде играти. Она долазаше међутим све ближе к мени смешећи се умиљато и гледајући при том у очи. Осећах да сам пропао, то јест да је морам шчепати, па куд пукло да пукло; и да ми пуки случај не притече у помоћ, ко зна како би се ствар свршила. Приближавајући се к мени а при том једнако у мене очекујући одговор на горње питање, не беше она ни приметила да се приближује оградни путање, која се једва за шаку подизала од земље. Баш у тренутку када јој хтедох одговорити да волијем расцветану ружу, запе она ногом за ограду и да ја не прискочих да је прихватим, морала би пасти. Тако се нађосмо једно другом у наручју. У први мах бесмо оба двоје као ван себе од изненађења; она беше као у несвесници затворила очи па наслонила главу на моје груди а ја је посматрах као да се будим из каквог сна, али не за дуго. После неколико тренутака разбукташе се у мени свом снагом они животињски нагони, који се готово у сваком човеку налазе; обома рукама шчепав њезину главу, подигох јој лице према мени па је стадох као бесан љубити; али не тихим, слатким пољубцима заљубљеника но страсним, дивљачким пољубцима побеснела човека; пољупцима од којих је сваки остављао модрицу за собом. Она беше забацила главу, па затворивши очи и опустивши руке млитаво низа се „стењаше кроз полуотворена уста, чији ме врео дах још више опијаше: „О... молим... немојте... молим немојте...“

Изгледаше као да јој моја плаховитост сву снагу одузела али наједаред, као да јој нека електрична струја пројури кроз тело, обисну ми се на врат, притисну ме грчевито на своје груди па ме стаде још страсније и ватреније љубити но ја њу, стењући после сваког пољупца неким загушљивим, готово плачним гласом:

„Ох... ти... ти... ти...“

Тог тренутка изгледала је величанствено лепа. Из очију јој севаше она тајанствена у мозак продирућа ватра, њене дугачке, црне, лепо повијене обрве беху се као усљед каквог тајног бола набрале, дочим јој пуначки, дугуљасте, зајапурени образи почеше бледети; изгледало је као да јој ова љубавна екстаза причињава страховите болове, више религиозна мученица но љубавница.

Што се мене тиче ја се једва држах на ногама. Она тајанствена ватра њезиних очију, која ми је пређе толико болова причињавала, а која сад без престанка букташе, као и њезина готово натприродна страст беху ме сада толико раздражили, да почех губити свест. Густ, час црн час као крв црвен вео стаде ми се спуштати преко очију а у грудима ме стаде мучити неки страховити неодређени осећај; нека мешавина страсне радости и непојмљиве јарости, удружено са жељом час да једно час друго задовољим, и ко зна шта бих под утицајем тог страховитог осећаја учинио: можда бих се бадио

заједно са овом женом на земљу па се ваљао као луд по истој; можда бих рикао као дивља животиња а можда бих и једно и друго учинио да ме Елза не отрже овог полуживотињског стања. Раздражена до крајности, а можда и из неког мени непознатог унутрашњег нагона, зари она наједаред главу на моје груди, па стаде јецати гласом, који ми је срце раздирало. Овај изненадни преврат њеног расположења тако ме уплаши да се сасвим оствестих. Не могавши у први мах себи објаснити ово њезино држање стадох је миловати по глави и забринуте питати: шта јој је. Она јецаше све јаче и јаче тресући се при том као у грозници и понављајући с времена на време са од плача исцрекиданим гласом питање:

»Што си дошао? Што си морао доћи?«

Ма да нисам могао да појмим зашто плаче, ипак ми дође да се и ја заплачем. Подигох јој главу па јој стадох љубити уста и очи, тепајући јој хиљадама речи о љубави, срећи, и тако даље. Јецаше стаде попуштати и она се најзад умири. Пољубих је још једном па јој онда шапнух на ухо:

»Ходи да те отпратим у твоју собу.«

Она подиже своје сузне очи, погледа ме смешећи се, па одговори тихим гласом:

»Хоћу... молим те дај ми твоју мараму.« Извадих исту из шпага, обрисах јој њоме очи и лице од суза, па се онда упутисмо лагано дома. Приближивши се савијутку стазе застаде она понова, стаде преда ме, па подигавши се на прсте и погледавши ме умиљато се смешећи, прошапутала:

»Драгана, још један пољубац.«

Пољубисмо се још једанпут па онда пођосмо веранди трудећи се да колико толико савладамо узбуђење, у коме се налажасмо. Прешавши преко веранде и преко ходника који је, као што рекох, делио цео стан у две половине, попесмо се на први спрат где ме она уведе у један салон. Ушавши унутра баци она брзо поглед по истом да види јесмо ли сами, па видећи да нема никога рече ми полугласно:

»Сад ћу да зовнем служавку да ти покаже собу за тебе.«

Ја је дохватих око паса.

»О не, тако се нећемо растати.« Она ме лупи шаком лако по образу, па рече смејући се:

»Буди послушан«. Ја је хтедох привући на оближњу софу али она стаде уплашено молити:

»Молим те, немој овде, може неко од послуге сваког часа доћи«, па извивши се из мог загрљаја, додаде готово шапућући:

»Доћи ћу код тебе.«

»Морам ли дуго чекати?«

»Не, дивљаче; али сад буди паметан.«

Ја јој пољубих руку а она зазвони. Тек што смо сели једноспрам другог за један ниски јапански сточић, уђе служавка.

»Мина! одведи господина доктора у собу одмах до господарева. Је ли тамо све у реду?«

»Јесте милостива«, одговори служавка. Елза се окрете к мени смешећи се љубазно:

»Драги господине докторе! смем ли рачунати на ваше друштво при ручку. Ми обично ручавамо у један сат.«

(Наставиће се).

ДОБАР ОТАЦ

Жан Рамо

— Дакле, то је јектика, докторе?

— Не могу више крити, капетане.

— И она ће умрети?

— Кроз петнаест, а можда и кроз двадесет дана.

— То је грозно!

— Грозно.

Пошто се смркло, доктор је прегледа и оде.

Човек, с киме је доктор тако искрено говорио, био је стари морнар, капетан лађе у пензији.

Жена, о којој је говорено, била је јединица кћи тога морнара: Ружа, млада девојка, која је провела своју младост само кашљући, удала се пре неколико месеца за човека, којег је обожавала, Ђорђа Монтклара.

А место, где се водио овај разговор, била је велика сала у замку, где су живели капетан, његова кћи и зет, замку староме и опаломе, који се налазио на стрменитој стени на коју је океан за време буре бацао своју пену и своје вале домио о стрмо стење велике стене.

Капетан, — риђе главе као истуцана кугла цигле, са белом косом на слепим очима није више отворио врата собе, у којој је лежала његова кћи, а да не уздахне дубоко.

Она је била на ногама, иза тих врата — она, његова ћерка; и он је мислио да она слуша.

За десет се секунда више не видеше, не говорећи ништа, осећајући, да им се плућа тешко надимљу.

После извеснога времена, бацивши се у наручја оцу своме, благо, гласом промуклим и већ угашеним, рече Ружа:

— Ја сам чула, оче!

И њено слабо тело уздрхта; она поче јецати.

— Ах! па не треба плакати, рече она после извеснога времена гледајући у оца свога, који — по својој искрености није се више трудио да сакрије истину — не јакну и не изговори речи, које су му биле већ на врх језика. Не треба плакати, иди, немој да ме растујиш.

Повративши се у своју постељу, близу ватре, која је бацила жалосне сенке и осветљавала по соби, она је говорила кратким речима, показујући при том својим танким, врло дугачким и врло укуским прстима на слику свога мужа по некој старој фотографији.

— Да, заиста је то. То је било онда! Читала сам у својим књигама о смрти јектичавих. Нисам ни сумњала у то! Ах, та то је било у почетку врло жалосно, али то иде полако. Не треба увек плакати. По некада се човек и нада у животу. У осталом, ја не марим што ћу умрети. Не, уверавам те... Ја сам била довољно срећна...

Ту се заустави, промени глас и рече:

— Реци ми, мислиш ли, да мој муж сумња у то! Ах! не треба му о томе ни говорити. То би га јако мучило. Он ме тако љуби!.. Ах, да, ја сам тако срећна!.. Ах, када би се човек могао избавити ових мука... Угреј салу, да се добро осуши, јер је влажна.

За тим спусти очи и продужи:

— Ах, да сам имала мужа као толико других, који су ми оставили рђаве успомене на мој опстанак!.. ах, то би било жалосно врло жалосно умрети! Ах, ово ће бити страшно. Али умрети као ја, то није ништа. Тамо горе или тамо доле — зар није ово глупост што ја говорим! Ах, није добро. Ја ћу му сама казати. Ја нећу ништа друго сем срећних успомена из моје прошлости. И ја ћу о томе дубље мислити, свагда, свагда!.. То ће бити племевито.

И она се уједаред гласно насмеја, да би развесела свога оца, који је јецао од бола.

У томе тренутку жестоко зазвони звонце, те обадвоје задркташе.

— То није Ђорђе! рече млада жена. Он не звони тако.

Капетан се диже и оде да погледа кроз прозор.

Али тек што је погледао ка капији, брзо се повуче.

— Ко је то, оче?

Он ништа не одговори. Остаде један тренут непомичан, као окамењен, за тим грозничаво затвори спољне капке и изађе из собе, чија врата закључа.

Слуга је већ био пошао, но он га врати и пође сам да затвори.

То је био извршни судија.

И капетан виде свога зета, када се скиде из кола уз пратњу два жандарма.

— Господине, рече кратко судија староме морнару, молим вас опростите, али ми смо дужни да извршимо жалосну дужност. Ваш је зет убио ове ноћи једнога човека, који га је затекао код своје љубазнице.

— Он је затворен. Ми смо дошли да предузмемо истрагу и да поставимо неколико питања вашој госпођи Ђерци, која ће по свој прилици моћи да осветли неколико врло важних тачака.

Капетану се учини, као да му се утроба преврће,

— Он је преварио! Несретник!..

За тим виде да ће судија и жандарм ући, па рече:

— Господине, господо, не, данас, молим вас!... Да она не зна...

— Капетане, сажаљевамо, али ми смо власти...

И судија пређе праг

Морнар одскочи. И видевши, да у његовим жилама још тече врућа крв младих дана, он снажно одгурну судију, затвори масивна врата, закључа их, и у раздраженој његовој се памети појави страшна, грозна идеја — оде натраг у Ружину собу.

Он се приближи. Погледа своје дете — дете осуђено на смрт — грозним очима. Стеже чело рукама, као да му оно хоће утећи.

— Ко је то био, оче? питала је она, посматрајући слику свога мужа.

— Кажи ми, ко је био.

Он јој се још више приближи. У ушима су му још зумале оне речи, које је она болесна говорила: »Ах, да имам мужа као друге. Али умрети као ја...!«

Узалуд, он чу вику напољу, и поче...

Врата се на уласку отворише.

— Ти ми нећеш рећи, ко је то био? Добро... Држи, посматрај моју слику. Зар не личим на тебе?

Он осети да му зуби цвокоћу. Дубоко је гледао своју кћер, као да је хтео за увек да напуни очи своје том милом сликом. За тим, на један пут, он, који би дао десет година свога живота за десет секунда продужења кћеринога живота, узе са постеље чаршав, уви га око врата кћери своје и стеже...

— Неће више бити...

»Оче, — о...оче« чу се муком.

После неколико минута Ружино се се тело протеже као каква змија, задрхта и паде.

— Можете ући, господо, — рече добри отац, отворивши врата људима од закона... Моја је кћи мртва...!

С француског.

ЗЛОЧИН И КАЗНА

РОМАН Ф. М. ДОСТОЈЕВСКОГА

63

— Шта вам је? упита Раскољников обамро.

Човек поћута и на једном дубоко, још мало па до земље, поклони му се. Бар дотаче се земље прстима десне руке.

— Шта то чините? узвикну Раскољников.

— Ја сам крив, тихо изусту човек.

— У чему?

— Због злобних помисли.

Они се гледаху.

— Беше ми тешко. Како сте изволели онда долазити, можда и напит, и вратара с млађима у кварт звали и питали за крв, беше ми криво, и што су забадава пустили, и држали вас за пијана. И толико ми је криво, да ми се сан одбио. А пошто запамтисмо адресу, ми смо јуче овамо долазили и питали...

— Који су долазили? пресече Раскољников, и одмах се стаде присећати.

— Ја сам вас, то јест, обедио.

— Дакле ви сте из оне куће?

— И ја сам тамо, и то онда, стајао с онима у вратима, ако сте затувели? Имадемо ми тамо и своју радњу. Ми мештани, кожари смо, и узимамо рад код куће... и опет беше ми криво...

Раскољников се тек опомену врло јасно онога што је ономад било код врата; закључи да је осим вратара и слугу било онде још неколико људи и жена. Сети се једнога гласа, који је предлагао да њега, Раскољникова одмах воде у квартал. Лица онога што је говорио није могао да се опомене, сад пак и не мишљаше да оно постоји, али је запамтио како му је он, Раскољников, чак и одговорио тада, па му се и лицем окренуо...

Ето тако је, по свој прилици, било, те се сад може да одгонета сав јучерашњи ужас. Али је најужасније било помислити да он доиста умало што није погинуо, што није себе упропастио због те ништавне околности. Мора бити, осим најма стана и разговора о крви овај човек не може ништа друго да

каже. Па мора бити да и Порфирије нема ништа, ништа осим оног бунила, никаквих факта, осим оне психологије, која има два краја, а ништа извесно, ништа поуздано. Мора бити ако се не појаве више никаква факта (а они се више не морају јављати, не морају, не морају!), онда... онда шта могу с њиме чинити? Како га то могу потпуно напокон да прокажу, да га пронађу и обелодане, па макар и затворе? Мора бити још и то, да је Порфирије тек овог часа сазнао оно о стану, а досад није ни знао.

— Јесте ли ви то данас казивали Порфирију... како сам долазио? повиче он застрашен изненадном идејом.

— Које Порфирију?

— Иследнику!

— Ја сам казао. Вратар и послуга не одоше тада, а ја дођох?

— Данас?

— Тек, ту, замало пре вас. И све сам чуо, како вас је испитивао и мучио.

— Где? Шта? Кад?

— Па ту, иза оне његове преградице, седео сам за све време.

— Како? Па то сте ви били оно изненађење? Па како се то могло догодити? Причајте, молим вас!

— Кад сам ја видео, отпочне грађани, — да послуга на моје речи неће да иде, с тога, веле, што је већ касно, а могу још и да се наљуте, што нису одмах оног часа дошли, мени буде криво, и тешко, остави ме и сан, и стадох се разбирати. А кад сам јуче све поразмислио и доконао, ја данас пођем амо. Први пут кад сам долазио, не нађох га, мало после дођох — не примише ме; трећи пут кад дођох — пустише ме. Стадох му ту казивати све како је било, а он стаде по соби да тумара и бије се песницом у прса: »Шта ви, разбојници, са мном чините?« вели. Да сам ја знао каква је ствар, ја бих га потражио са спроводницама и довео бих га под стражом!« Па онда истрчи, позове једнога, и стане с њим у крају да говори, па онда окрете опет мени да говори, пита ме, и грди. Много је укоравао; а ја сам све њему доставио и казао, да ви на моје јучерашње речи нисте смели ништа да ми одговорите, и да ми нисте захвални. Па онда опет стане јурити по соби, а све се бије у прса, и срди се и јури, — а чим јавише за вас, он рече, е сад хајде за преградицу, па седи и не мичи се, да те не чује; па ми сам столицу донесе и затвори ме; можда ћу, вели, и тебе што питати. А чим доведоше Николу, он мене, одмах после вас, изведе: још ћеш ти мени, вели, требати, и још ћу ја тебе питати...

— А је ли Николу пред тобом испитивао?

— Како отпрати вас, а мене одмах уведе, а Николу поче да испитује.

Грађанин се устави, па онда се опет поклони и дотаче се прстом пода.

— Оппростите ме за мој оговор и злобу.

— Нека ти Бог опрости, одговори Раскољников.

И тек што то рече грађанин се поклони али не до земље, него до појаса, полако се окрене и изиђе из собе. »Сад је све са два краја, сад је све са два изласка« понавља Раскољников, па живље и лакшег срца него икада изиђе и он из собе.

»Сад ћемо се ми још да мало боримо« рече он с пакосним осмехом, и силазаше низа степенице. Пакост беше према себи самом; с презирањем и са стидом сетио се своје »малодушности«.

(Наставиће се).

ПОТЕРА

Ариф Речковић циганин из Држановца, среза прокушачког, 19. ов. м. пре подне око 10 часова извршио је убиство над својом женом Малићом, која је била код свог оца Салка Алијића циганина из Печењеваца. По извршеном убиству Ариф је побегао. Начелство среза лесковачког депешом од истога дана Бр. 14.951. моли све полиц. власти да именованог убицу живо потраже у своје кругу, па нађеног њему стражарно упуте. Власти ближе Београду могу га спровести и Управи града Београда, с позивом на Бр. 19.252.

Стеван Дабић и Панта М. Петровић, први из Кораћица а други из села Младеновца окр. београдског, од стране београд. првост. суда окр. београдског стављени су под суд за кривицу, због прављења лажног новца, но сада им се не зна место пребивања јер се налазе у бегству. Стеван је стаса високог, снажан, образа пуних и округлих, лица црномањаста, бркова црних малих, има му 28. година. Од одела имао је панталоне, од плаве војничке чохе, антерију од сукна с пешевима, на глави шајкачу од плаве чохе и на ногама опанке. Панта је 17 година, нежењен. Иследни судија поменутог суда моли све власти у земљи да именоване у своје кругу потраже и нађене њему стражарно спроведу, на позив под Бр. 17129.

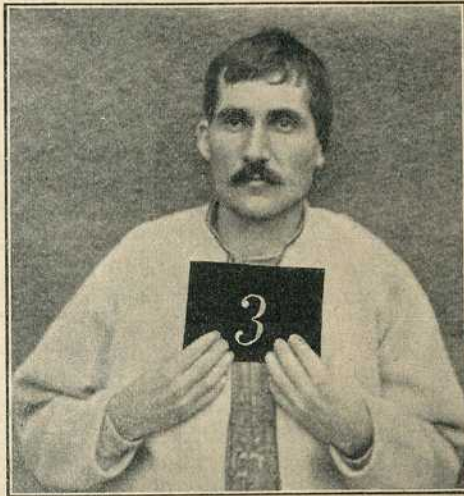
Чедомир Комненовић, родом из Босује на дан 24 фебруара ов. год. извршио је на опасан начин крађу Арсенију Прокићу, механџији из Шаторње, па је побегао. Он је срењег стаса, танак, црномањаст, има му 16—18 година. Начелник среза јасеничког актом Бр. 12150 моли све полиц. власти у земљи, да бегунца живо потраже у своје кругу и пронађеног њему стражарно спроведу. Исти се може спровести и Управи града Београда, с позивом на Бр. 18977.

Симеон П. Репецић, тежак из села Плавне, у срезу брзопаланачком, окр. крајин. 26. прошлог месеца убио је из пушке Аврама Степановића теж. из истог села, па је за тим одмах утекао у планину, где се сада крије и на позив општинске и среске власти неће да предстане, да одговара за то убиство.

Пошто се он на тај начин одметнуо испод власти и земаљских закона у намери, да за себе живи и казнима дела чини, — Начелство окр. крајинског, на основу свога решења од 15. о. м. Бр. 6990, позивало је поменутог Симеона, да се у року од петнаест дана преда најближој полицијској власти; иначе ће га по истеку тога рока, према чл. 3. закона и утамањивању хајдука, огласити за хајдука и онда ће свакоме бити слободно убити га. Симеон је раније био осуђен 20. година робије и 5 година полицијског надзора, због силовања, родооскрвњења, убиства разбојништва, тешке телесне повреде и других злочиних дела, од које осуде издржао је половину а остатак му је у путу високе Владалачке милости јесенас опроштено. По томе, он је врло дрзак зликовац. Њему је 36 година, средњег је раста, дугуљастог лица, правилног носа, плавих очију, на боњачама оба ока има црвене пеге, смеђих повећих бркова, смеђе косе, лево му је ухо одсечено, — оштрог — разбојничког погледа. Од одела има на себи дугачку кошуљу и гаће од кудељног сеоског платна, на глави просту црну шубару средње величине, на ногама опанке и обојке. Од оружја има пушку, револвер и нож.

Пошто смо ми Симеона сликали прошле године док је био на осуди у нишк. казненом заводу, то му овде и слику доносимо, да иста послужи властима као сретство за његов проналазак. Убици Симеону истиче рок предаје 5 септембра ове године ако се дотле не преда слободно ће бити свакоме убити га.

Александар Ђорђевић, калфа берберски, ноћу између 21 и 22 ов. м. украо је 70 динара од свога газде Милоша Неготића, фризера из Крагујевца па некуд утекао. Александар је из Бугарске, стар 19 год, стаса средњег, косе црне, образа округлих. На себи има обично грађанско одело и сламни шешир. Начелство окр. крагујевачког актом № 15.810 моли све полиц. власти да овог допова потраже и њему га стражарно спроведу. Исти се може спровести и Управи гр. Београ с позивом на Бр. 19.241.

Непознати допови ноћу између 15 и 16 овог месеца украли су из ливаде једну кобилу, својина Гаврила Миленковића, из Озрена ср. таковског. Кобила је матора 2—3 године висока 135—140 с. м. длаке алатасте на челу добро цветаста и низ нос по мало бела, у прве ноге поткована турским ковом. Начелство окр. рудничког актом № 10930 моли све полиц. власти да допове потраже па нађене њему заједно са покрађом спроведу. Акт Управе гр. Београда, Бр. 19.374.

Тодор Андон, Бугарин, препредена варалица и коцкар, који је 5 ов. мца. ухваћен на нишкој жељезничкој станици а који је пресудом начел. окр. нишког од 9 ов. мца. Бр. 22067 осуђен поред казне затвора и прогонством у Бугарску за свагда, побегао је 22. о. м. из авлије начел. ср. нишавског испред жандарма кад је на прогонство спреман. Његова слика са описом налази се у бр. 31 „Полиц. Гласника“ од 13 о. м. Начелник ср. нишавског депешом Бр. 46. моли све полициске власти да Тодора у кругу своје потраже, па нађеног стражарно њему спроведу ради извршења пресуде над њим. Власти ближе Београду, ако га пронађу, нека га спроведу Управи гр. Београда, с позивом на Бр. 19333.

Т Р А Ж И С Е

Цветан Мојсиловић, из Кичева у Македонији, који је као пекар радио у Т. Северину у Румунији узимао је брашно од тамошњег млинара Вилхема Шварка и остао му дужан 1400 франака, па је у прошли четвртак прешао из Румуније код нас у Србију у намери тој, да дуг своје повериоцу неплати. Он је стаса средњег, стар 35 год. косе плаве, смеђе, образа пуних, бркова малих кестењавих и носи мали „бакенбард“; говори српски и румунски. Начел. ср. кључког депешом Бр. 199 моли све полиц. власти да Цветана потраже и њему га спроведу. Акт Упр. гр. Београда Бр. 19333.

Светозар Милошевић, келнер из Врелаца, коме се сада незна место становања — потребан је иследном судији првостепеног београдског суда окр. београдског; с тога исти судија моли све овоземне власти, да Светозара потраже у своје кругу и њему га упуте на позив под Бр. 15.259.

Миливоје син Петрије, удове пок. Јована Вукашиновића, из Крагујевца још у почетку маја тек. г. отишао је у Београд поради заната и ступио је као шегрт код неког бравара где је служио од 1 до 5 маја па затим отишао незнано где. Њему је 14 година, омален, дежмекаст; од одела имао је на себи кратак угасит капут, црне панталоне; на ногама опанке а на глави јагњећу шубару. Од особених знакова има испод десна ока једну белегу у виду младежа и роав је по лицу од великих богиња. Начелство окр. крагујевачког, актом Бр. 14956 моли све полициске власти у земљи да у кругу своје потраже овога дечка па о проналаску да га известе. То се може учинити и управи града Београда с позивом на Бр. 19209.

Никола Ристић из Гор. Милановца, — окривљен за кријумчарење дувана, отишао је негде да избегне казну. Њему је 50 година, лица црног циганског, очију црних, стаса средњег, уста обична, бркова и браде проседе, косе црне, носа правилног. Начелство окр. рудничког актом Бр. 10837 моли све полициске власти да Николу у своје кругу потраже па пронађеног њему спроведу. Власти ближе Београду могу га спровести и управи града Београда с позивом на Бр. 19378.

ИЗЈАВЕ, ПОРУКЕ и ОДГОВОРИ УРЕДНИШТВА

Суду општине бачинске. По вашем тражењу од 17. т. м. Бр. 2423 одговорићемо у идућем броју.

На сва до сада управљена питања општинских писара о разним општинским пословима које још нисмо у листу донели, одговорићемо у идућим бројевима. Ако би се догодило, да некоме није одговорено до закључно 36-ог броја „Полициског Гласника“, молимо га, да своје питање обнови.